

Изложба икона грчких мајстора: “Под златним и плавим небом”

Обележавајући Дан Народног музеја у Београду, 177. годишњицу оснивања најстарије музејске установе у Србији, 10. маја 2021. године, отвара се изложбе Под златним и плавим небом. Иконе грчких мајстора од 15. до 19. века у Народном музеју. Кроз поставку је представљен стручни и научни рад кустоса Одељења за средњи век и рад на конзервацији и рестаурацији, као и думети у презентацији културних добара.

У оквиру избора ауторке изложбе, музејског саветника Бранке Иванић у поставку је уврштено 147 икона. У односу на српске и руске иконе у Збирци послевизантијске уметности Новог века Народног музеја, иконе грчких сликара су не само најмногобројније, већ се међу њима препознаје највише остварења од велике уметничке вредности. Реч је о иконама аутора са територија традиционалних грчких земаља, као и са ширег подручја у оквиру Османског царства и суседних земаља у којем су утицаји грчке културе остали препознатљиви.

Посетиоци ће имати прилику да упознају дела специфичног итало-критског иконописног стила, актуелног између 15. и 18. века у подручју источног Медитерана и Јадрана, а насталог у сусрету православног и католичког утицаја. Изложене иконе могу потицати из радионица или са предлогака познатих критских сликара као што су Андрија Рицо, Никола Зафурис или Јеремија Паладас. Друга група грчких икона у збирци Музеја настала је ван непосредног утицаја итало-критског сликарства, у континенталним областима Балкана, тада под влашћу Турака. На њима се препознају додире са делима дуготрајне и значајне Костурске школе чија остварења представљају незанемарљиви удео укупно сачуване сликарске баштине Балкана турског доба. Посебну скупину чине иконе из Свете Земље.

Икона је била незаобилазни предмет свакодневнице православног света. Неотуђиви део иконе је сигнатура, име светитеља или композиције. Своје мисли и поруке, света личност директно и у реалном времену саопштава посматрачу текстом, најчешће исписаном на развијеном свитку у руци. Односећи са на исти појам, текст и слика заједно чине икону живом у духу онога који је посматра, у тренутку док је посматра. У византијској теологији поштовање икона омогућавало је побожнима директну везу са божанским, учећи да се част која се указује слици преноси на њен прототип.

Највећи прилив грчких икона у Народни музеј одиграо се у деценијама између 1955. и 1975. када је Београд био кључна тачка миграција станивништва са југоистока и из западних крајева СФРЈ. Захваљујући овим вишегодишњим откупима било је могуће оформити целину која осликава уметничка збивања у прошлости када је реч о поштовању и распрострањености грчких икона код Срба, истрајних баштиника византијске културе.

mitropolija.com